

HORTOBÁGY

PÁRATLAN OLDAL - LXV. évfolyam, 6. szám, 2021. február 12.

1940 februárjában éles vita alakult ki egy New York-i bíróságon, amikor Aaron J. Levy bírónak azt kellett eldöntenie, bemutatható-e Amerikában a *Life on the Hortobágy* című magyar film. Az osztrák születésű Georg Höllering filmjéről volt szó, annak magyar címe *Hortobágy* volt.

Móricz Zsigmond *Komor ló* című novellája alapján 1936-ban készült el az alkotás, amelyik talán még ma sem kapott megfelelő helyet a magyar filmtörténetben. Ezért is olvastam nagy izgalommal Szekfű András *Magánkalóz a filmdzsungelben* című, Hölleringről szóló kiváló könyvét.

A film sikeres lehetett volna az Egyesült Államokban is, ha bemutatását engedélyezték volna, de arra hosszú jogi csatározások után sem kerülhetett sor. Szekfű részletesen ír könyvében arról, hogy még Magyarországon is csupán a rövidített, vágott változatot engedték bemutatni.

A *Danubia Pictures*, a New York-i filmforgalmazó először játékfilmként próbálta azt terjeszteni, de a film az akkori szabályok szerint „obszcénak” minősült. Az állatok pázrását és egy kiscsikó születését bemutató jelenetek elfogadhatatlanok voltak az amerikai játékfilmcenzorok számára. 1940 januárjában ugyan ideiglenes engedéllyel a New York-i Cameo filmszínház elkezdte hirdetni a filmet, de februárban, amikor „dokumentumfilm-híradó” kategóriában próbáltak végleges engedélyt kapni, Levy bíró elutasította a kérést, mondván, a film egy irodalmi alkotás alapján készült.

Alig egy évvel később fellebbeztek New York állam filmhatóságánál, és azok hajlandóak is voltak felülvizsgálni két korábban betiltott film státuszát. Az egyik, Ben Burbridge, a neves vadász és utazó által Afrikában forgatott és 1934-ben befejezett *Kidnapping Gorillas* (Gorillarablás) című filmje volt. Azt azért tiltották be, mert a filmben felnőtt gorillákra vadásznak azok kicsinyeiért, és bemutatják azt a szertartást is, amelyen egy vékony csontdarabbal átszúrják az afrikai pigmeusok orrát. A másik film a *Hortobágy* volt.

A *New York Times* 1941. február 22-én jelentette, hogy a brutális afrikai expedíciós filmet a bizottság engedélyezte, a *Hortobágyot* elutasították.

Ma azt mondanánk - kettős mérce.